

**KRAKOWSKIE BIURO
GEODEZJI I TERENÓW
ROLNYCH w KRAKOWIE**
INSTYTUCJA WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

WARUNKI I ZASADY UDZIELANIA POMOCY NA OPERACJE TYPU „SCALANIE GRUNTÓW”

**w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem,
modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego Programem
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020**

Alina Dalewska
Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych
w Krakowie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Materiał opracowany przez Krakowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Krakowie

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Materiał współfinansowany ze środków UE w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

MAŁOPOLSKA

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

LEGISLACJA

- Ustawa z dnia 20.02.2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 ([t.j.Dz.U. z 2018 r. poz. 927 z późn. zmian.](#))
art. 43a - zachowanie konkurencyjnego trybu wyboru
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10.12.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów” w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 ([Dz.U. z 2015 r. poz. 2180 z późn. zmian.](#))

LEGISLACJA

Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów

(Dz.U. z 2018 r. poz. 908)

Projektowane zmiany w ustawie o scalaniu i wymianie gruntów upraszczające proces scaleniowy np.:

1. zmiana definicji celów scaleń gruntów;
2. zrezygnowanie z możliwości składania zażalenia na postanowienie o wszczęciu postępowania;
3. doręczanie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania scaleniowego oraz decyzji wojewody w przedmiocie zatwierdzenia projektu scalenia gruntów przez obwieszczenie;
4. dostosowanie sposobu zawiadomień i doręczania wyników gleboznawczej klasyfikacji na gruntach objętych scaleniem do przepisów scaleniowych;
5. włączenie w skład komisji scaleniowej przedstawiciela gminy;
6. wprowadzenie terminów dla wojewodów (30 dni) i sądów administracyjnych (2 miesiące) do rozpatrywania odwołań i skarg;
7. doprecyzowanie sposobu ujawniania skutków decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia w księgach wieczystych;
8. doprecyzowanie sposobu zawiadomień stron o czynnościach scaleniowych
9. doprecyzowanie zasad wykorzystania danych ewidencji gruntów, niestosowanie art..97§1 pkt1-3 i art. 30 § 5 oraz art.34 KPA
10. w postępowaniu odwoławczym oraz przed sądem administracyjnym nie będzie można uchylić decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia w całości ani stwierdzić jej nieważności w całości, gdy wadą dotknięta jest taka decyzja w części dotyczącej gruntów niektórych uczestników scalenia.

LEGISLACJA

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 ([Dz.U. z 2017 r. poz. 1936](#)) (*późniejsze rozporządzenia zmieniające nie zmieniły limitów środków na scalenie*)

Limit środków w euro dla województwa

35 897 766 (ok.150 mln zł)

I nabór – 29 256 264 zł

II nabór - 66 814 100 zł

- Ustawa z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej ([t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 719](#)) Art. 11 (*niezmieniony*)

LEGISLACJA

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu konkurencyjnego wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji i warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 106) **uchylone w zamian:**
- Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz.311)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej (Dz.U. z 2018 r. poz.396)

zwiększenie progu, od jakiego obowiązuje konkurencyjny tryb wyboru wykonawców z 20 tys. zł do równowartości 30 tys. Euro

WYSOKOŚĆ POMOCY

Beneficjentem pomocy jest starosta jako organ przeprowadzający i wykonujący postępowanie scaleniowe oraz zagospodarowanie poscaleniowe

Pomoc jest przyznawana w wysokości 100% kosztów kwalifikowalnych, z tym że nie wyższej niż równowartość:

- 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym, poniesionych na wykonanie prac scaleniowych;
- 2 000 euro na 1 ha scalanych gruntów, poniesionych na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego.

Przeliczenia na złote wyrażonych w euro kwot, dokonuje się według średniego kursu walut obcych Narodowego Banku Polskiego, obowiązującego w dniu rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy.

WARUNKI PRYZNANIA POMOCY

Pomoc jest przyznawana na operację, która oprócz warunków określonych w PROW 2014 – 2020 oraz ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFR **spełnia następujące warunki:**

1. będzie realizowana w zakresie prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego, o których mowa w ustawie z 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów ([Dz.U. z 2018 r. poz. 908](#));
2. koszty kwalifikowalne operacji nie będą współfinansowane w drodze wkładu z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub innego unijnego instrumentu finansowego;
3. została przygotowana w wyniku wystąpienia do starosty ponad 50 % właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia lub właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia;

WARUNKI PRZYZNANIA POMOCY

4. dla której sporządzono w formie opisowej i graficznej założenia do projektu scalenia zawierające analizę istniejącego stanu oraz kierunki proponowanych zmian, w szczególności:
- a) przebiegu istniejących i projektowanych dróg,
  - b) usytuowania gruntów:
    - zajętych przez urządzenia melioracji wodnych podstawowych lub innych urządzeń wodnych oraz przewidzianych do wykonania na tych gruntach takich urządzeń;
    - przeznaczonych na cele miejscowej użyteczności publicznej;
    - przeznaczonych na cele związane z poprawą stosunków wodnych w zakresie retencji wodnej;
    - przeznaczonych na cele inne niż rolne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku takiego planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania;

WARUNKI PRYZNANIA POMOCY

5. wydano dla niej decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach;
6. będzie realizowana ~~nie więcej niż w dwóch etapach~~ bez podziału na etapy albo etapami, a wykonanie zakresu rzeczowego, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 r.;
7. jej realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych.

KOSZTY KWALIFIKOWALNE

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych:

- 1. ogólnych**, o których mowa w art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. (honoraria architektów, inżynierów, opłaty za konsultacje, studia wykonalności)

Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne są uwzględniane w wysokości nie przekraczającej 15% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji.

KOSZTY KWALIFIKOWALNE

2. związanych z:

- **pracami scaleniowymi**

rozumie się przez to prace i czynności niezbędne do:

- a) wszczęcia postępowania scaleniowego
- b) prowadzenia postępowania scaleniowego
- c) ujawnienia w księgach wieczystych decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia

- **zagospodarowaniem poscaleniowym**

rozumie się przez to prace obejmujące:

- a) budowę i przebudowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań
- b) korektę przebiegu i poprawę parametrów technicznych urządzeń melioracji wodnych lub innych urządzeń wodnych
- c) wykonywaniu zabiegów rekultywacyjnych oraz innych zabiegów wynikających z projektu scalenia umożliwiających objęcie w posiadanie przez uczestników scalenia wydzielonych im w ramach postępowania scaleniowego gruntów

3. podatku od towarów i usług (VAT) – zgodnie z art. 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

które są uzasadnione zakresem operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne

KRYTERIA WYBORU

W trakcie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy dokonuje się ich oceny, przyznając planowanej operacji punkty według następujących kryteriów wyboru:

1. procentowy udział liczby właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia, którzy złożyli wniosek o przeprowadzenie postępowania scaleniowego, w stosunku do ogólnej liczby właścicieli gospodarstw rolnych objętych postępowaniem scaleniowym lub procentowy udział powierzchni gruntów położonych na projektowanym obszarze scalenia, których właściciele złożyli wniosek o przeprowadzenie postępowania scaleniowego, w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów objętych postępowaniem scaleniowym, w którym liczba punktów odpowiada procentowi właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia, którzy złożyli wniosek o przeprowadzenie postępowania scaleniowego lub procentowi gruntów położonych na projektowanym obszarze scalenia, których właściciele złożyli wniosek o przeprowadzenie postępowania scaleniowego – maksymalnie 100 punktów;

KRYTERIA WYBORU

2. operacja, co wynika z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, będzie miała pozytywny wpływ na środowisko – **10 punktów**;
3. operacja zakłada na obszarze scalenia poprawę walorów krajobrazowych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – **10 punktów**;

(walory krajobrazowe – wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, estetyczno-widokowe obszaru oraz związane z nim twory, składniki przyrody oraz elementy cywilizacyjne ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka)

4. operacja zakłada wydzielenie niezbędnych gruntów na cele:
  - miejscowej użyteczności publicznej wynikających z założeń do projektu scalenia – **10 punktów**,
  - związane z poprawą stosunków wodnych w zakresie retencji wodnej – **10 punktów**.

Pomoc może być przyznana na operacje, które uzyskały co najmniej 70 punktów.

WŁAŚCIWOŚCI ORGANÓW

Scalenie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w świetle obowiązujących przepisów prawa jest zadaniem administracji rządowej

Starosta – przeprowadza postępowanie scaleniowe oraz wykonuje zagospodarowanie poscaleniowe, jako zadanie z zakresu administracji rządowej finansowane ze środków budżetu państwa z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. - organ I instancji

Wojewoda - Organ wyższego stopnia /wg kpa/ i przekazujący środki finansowe

Samorząd województwa - koordynuje i wykonuje prace scaleniowo-wymienne przy pomocy jednostek organizacyjnych

STAROSTA - prace przygotowawcze

- na podstawie **założeń do projektu scalenia** oraz **wniosku** ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych z projektowanego obszaru scalenia lub wniosku właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia:
- ❖ **stanowi o zasadności wszczęcia postępowania scaleniowego (wszczyna, bądź odmawia),**
*sprawdzenie i analiza złożonego przez rolników wniosku (odmowa przeprowadzenia postępowania w formie **decyzji** (art.3 ust.1 i 3))*
- ❖ **jako beneficjent składa wnioski o finansowanie w ramach PROW 2014-2020,**
określenie zgodności operacji z celami programu, szacunkowe zestawienie kosztów, zestawienie rzeczowo-finansowe operacji
Koszty prac scaleniowych – WBGiTR
Koszty zagospodarowania poscaleniowego – starosta, gmina

STAROSTA - prace przygotowawcze

- jest organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w przypadku scalenia i wymiany gruntów (na podstawie Art.75.1. pkt.2 **ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko**)
  - ❖ wszczyna postępowanie o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
  - ❖ zasięga opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
  - ❖ wydaje postanowienie nakładające obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko , zobowiązujące do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko i ustala jego zakres,
  - ❖ wydaje postanowienie odstępujące od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu,
  - ❖ wydaje decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia,
  - ❖ może wydać decyzję o odmowie ustalenia środowiskowych uwarunkowań.

STAROSTA - inne obowiązki

- **Obowiązek informacyjny i promocyjny beneficjenta**
Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r.
- **Osiągnięcie wskaźnika realizacji celu operacji**, którym jest powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym w tym powierzchnia gruntów rolnych i powierzchnia gruntów leśnych

Było: za osiągnięcie wskaźników realizacji celu operacji, uznaje się ich realizację z dopuszczalnym 5% odchyleniem

Na etapie rozliczenia całej operacji zastosowanie ma **reguła proporcjonalności** w odniesieniu do niezrealizowania wskaźnika realizacji celu operacji

Reguła proporcjonalności nie ma zastosowania w przypadku:

- wskaźników realizacji celu operacji osiągniętych na poziomie niższym niż 75%,
- wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności,

STAROSTA - inne obowiązki

Rygor natychmiastowego wykonania decyzji scaleniowej

Postanowienie WSA Poznań 12 listopada 2013 roku sygn.akt II SA/Po 693/13

Dotyczy odmowy wstrzymania rygoru natychmiastowego wykonania decyzji scaleniowej

Sąd zwrócił uwagę na fakt, że skala dotychczasowych wydatków i groźba utraty zabezpieczonych już środków na kontynuację programu są niewspółmierne w stosunku do strat, które ewentualnie mogą powstać po stronie skarżących na skutek realizacji decyzji. Należy również mieć na uwadze, że mamy do czynienia z gruntami, na których prowadzona jest gospodarka rolna, a cykl wegetacyjny i hodowlany ma charakter ciągły i nie może zostać w dowolnym czasie przerwany. Sąd podkreślił, że projekt scalenia spotkał się z aprobatą zdecydowanej większości uczestników scalenia. Wskazał, że w ostatecznym rozrachunku może okazać się, że również koszty już poniesione przez te osoby w związku z przystąpieniem do realizacji ustaleń zatwierdzonego projektu scalenia przewyższają koszty, jakie wiążą się z pozostałymi gruntami. Jednocześnie Sąd uznał, że brak jest możliwości uwzględnienia wniosku w zakresie odnoszącym się wyłącznie do nieruchomości skarżących. Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia bowiem zarówno specyfika programu, którego realizacji służy decyzja zatwierdzająca projekt scalenia, a rozumianego jako całość, jak i wykazany stan zaawansowania tego projektu.

STAROSTA - inne obowiązki

Rygor natychmiastowego wykonania decyzji scaleniowej

Wyrok NSA z dnia 20 marca 2014r. II OZ

Dotyczy odmowy wstrzymania rygoru natychmiastowego wykonania decyzji scaleniowej

Badając zasadność wniosku o wstrzymanie rygoru natychmiastowego wykonania decyzji sąd administracyjny winien uwzględniać interesy prawne i stanowiska wszystkich uczestników postępowania, niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowanie trudnych do odwrócenia skutków może występować nie tylko po stronie wnoszącego skargę, ale także po stronie innych uczestników.

Tym samym za zasadne należało uznać konieczność uwzględnienia w niniejszej sprawie faktu, iż projekt scalenia spotkał się z aprobatą zdecydowanej większości uczestników scalenia.

Postępowanie scaleniowe opiera się na kompromisie pomiędzy interesami biorących w nim udział.

Zgodnie z art. 27 u.s.w.g. projekt scalenia może być zatwierdzony jeżeli po jego okazaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 2 i w art. 26, większość uczestników nie zgłosiła do niego zastrzeżeń.

**KRAKOWSKIE BIURO
GEODEZJI I TERENÓW
ROLNYCH w KRAKOWIE**
INSTYTUCJA WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

